

YÖNETMELİK

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında:
**KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA İŞÇİ OLARAK İSTİHDAM EDİLECEK
ÖZÜRLÜ VE ESKİ HÜKÜMLÜLERE UYGULANACAK
SINAV YÖNETMELİĞİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre işçi istihdam eden kamu kurum ve kuruluşlarına işçi olarak alınacak özürlü ve eski hükümlülerin istihdam edilmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar, kefalet sandıkları, sosyal güvenlik kuruluşları, merkezi yönetim bütçesinin transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşlar, il özel idareleri ve belediyeler ile belediyelerin Türk Ticaret Kanununa göre kurduğu şirketler hariç, bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, özelleştirme programına alınmış kamu payı ağırlıklı kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile müesseseleri, özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan kamu banka ve kuruluşları ile bunlara bağlı işyerlerinin ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ilk defa işçi olarak alınacak özürlü ve eski hükümlüleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 32 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Eski hükümlü: Altı aydan daha uzun süreli hürriyeti bağlayıcı bir suçtan veya ceza süresine bakılmaksızın Devlet memuru olmaya engel bir suçtan hüküm giymiş ve cezalarını infaz kurumlarında tamamlamış veya cezası tecil edilmiş yahut şartlı salıverme yoluyla tahliye edilmiş olanlar ile özel kanunlarında belirtilen şartlardan dolayı istihdam edileme olanağı bulunmayanlar veya kamu haklarında mahrum bulunanlar bu durumunu Cumhuriyet Başsavcılığında alınmış eski hükümlü belgesi veya Cumhuriyet Başsavcılığınca tasdik edilen Tahliye Edilen Eski Hükümlüye Ait Durum Bildirme Formu ile kanıtlayarak Kuruma iş isteği ile kayıt yaptıranları,

b) Kamu kurum ve kuruluşu: Bu Yönetmeliğin 2 nci maddesinde sayılan kurum ve kuruluşları,

c) KPSS: Kamu Personeli Seçme Sınavını,

ç) Kurum: Türkiye İş Kurumunun merkez ve taşra teşkilatını,

d) Merkezi seçme sınavı: En az ortaöğretim kurumlarından mezun olanlardan bu Yönetmelikte işçi olarak adlandırılan kadrolara atanacaklar için ÖSYM'ye yaptırılan ve kullanılacak olan puanları sağlayan merkezi sınavı,

e) ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini,

f) Özürlü: Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve koruma, bakım rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişilerden çalışma gücünün en az % 40'ından yoksun olduğu sağlık kurulu raporu ile belgelenenleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Özürlü ve Eski Hükümlü Kontenjanlarının Tespiti

Özürlü ve eski hükümlü kontenjanlarının tespiti

MADDE 5 – (1) Elli veya daha fazla işçi çalıştıran kamu işyerlerinde, o işyerinde çalışan özürlü ve eski hükümlü işçi sayıları düşüldükten sonra kontenjan belirlenir. Yer altı ve

su altı işlerinde özürlü statüsünde işçi çalıştırılmaz ve işyerlerindeki özürlü kontenjanın tespitinde yer altı ve su altı işlerinde çalışanlar hesaba katılmaz.

(2) Eski hükümlü çalıştırılmasında kanunlardaki kamu güvenliği ile ilgili hizmetlere ilişkin özel hükümler saklıdır.

(3) Toplam kontenjanların tespitinde; bir kamu kurumunun veya kuruluşunun ya da bunlara bağlı işletmelerin aynı il sınırları içerisinde birden fazla işyeri varsa, bu işyerlerinde çalışan toplam işçi sayısı birlikte dikkate alınır. Ayrıca, kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür ve bu işyerlerinde çalışan özürlü ve eski hükümlü sayısı toplam işçi sayısından düşülür. Bulunan sayının her yıl Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranla çarpılması sonucu işverenin çalıştırmak zorunda olduğu özürlü, eski hükümlü sayısı bulunur. Çalıştırılacak özürlü, eski hükümlü sayısının belirlenmesinde yarım kadar olan kesirler dikkate alınmaz. Yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürülür. Bulunan toplam kontenjandan çalıştırılan özürlü, eski hükümlü sayısı düşülerek varsa özürlü, eski hükümlü açık kontenjanına veya kontenjan fazlası çalışan özürlü ve eski hükümlü sayısına ulaşılır. Ancak, Yönetmeliğin 2 nci maddesinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşları zorunlu olmamalarına rağmen çalıştırmak istedikleri özürlü ve eski hükümlüleri bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde istihdam edebilirler.

(4) Kamu kurum ve kuruluşları, özürlü ve eski hükümlü açık kontenjanlarının doğduğu tarihten itibaren 30 gün içinde özürlü ve eski hükümlülerde aranılan niteliklerle birlikte Kurumdan talepte bulunmakla yükümlüdürler. Eski hükümlüler arasında suç tasnifine göre bir ayırım yapılamaz. İşin özelliği gerektirmediği sürece özür grupları arasında bir ayırım yapılamaz ve özürlülük oranına göre bir üst sınır getirilemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkezi Sınavın Yapılmasına İlişkin Esaslar

Sınav

MADDE 6 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarında işçi olarak istihdam edilecek özürlü ve eski hükümlülere ilişkin yarışma sınavı Kurum tarafından, ÖSYM'ye yaptırılır.

Sınavın yapılış şekli

MADDE 7 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarına daimi ve geçici işçi olarak alınacak özürlü ve eski hükümlüler için aynı veya farklı tarihlerde, il merkezlerinde olmak üzere en erken yılda bir en geç dört yılda bir sınav yapılır.

(2) Merkezi sınav bir oturumda 3 düzeyde;

- Lisans veya lisansüstü programlarından mezun olan adaylar için A düzeyinde,
- Önlisans programlarından mezun olan adaylar için B düzeyinde,
- Orta öğretim mezunu adaylar için C düzeyinde,

yapılır.

Merkezi sınava gireceklerde aranacak şartlar

MADDE 8 – (1) Sınava girecek ve kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilecek özürlü ve eski hükümlülerde aranacak şartlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Özürlüler için,

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- En az orta öğretim mezunu olmak,

3) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenек yaptırımlara çevrilmiş veya aşağıdaki sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, altı aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, basit ve nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak,

4) Bedensel, duyuşsal ve sosyal yeteneklerindeki özürleri nedeniyle çalışma gücünün en az % 40'ından yoksun olmak,

b) Eski hükümlüler için,

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- En az orta öğretim mezunu olmak,

3) Altı aydan daha uzun süreli hürriyeti bağlayıcı bir suçtan veya ceza süresine bakılmaksızın Devlet memuru olmaya engel bir suçtan hüküm giymiş ve cezalarını infaz

kurumlarında tamamlamış veya cezası tecil edilmiş yahut şartlı salıverme yoluyla tahliye edilmiş olanlar ile özel kanunlarında belirtilen şartlardan dolayı istihdam edilme olanağı bulunmayanlar veya kamu haklarından mahrum bulunanlar bu durumunu Cumhuriyet Başsavcılığından alınmış eski hükümlü belgesi veya Cumhuriyet Başsavcılığınca tasdik edilen Tahliye Edilen Eski Hükümlüye Ait Durum Bildirme Formu ile kanıtlamak.

Merkezi sınav ilanı ve sınav giriş belgelerinin düzenlenmesi

MADDE 9 – (1) ÖSYM, merkezi seçme sınavına başvuru tarihini ve başvurunun ne şekilde ve nereye yapılacağını Resmî Gazete'de ve/veya ülke genelinde yayınlanan en yüksek tirajlı ilk üç gazetede farklı tarihlerde ilan vermek suretiyle duyurur.

(2) Sınava girecek özürlü ve eski hükümlülerin hangi bina ve salonda sınava gireceklerini gösteren sınava giriş belgesi, ÖSYM'ce hazırlanır ve adayların adreslerine gönderilir.

(3) Yarışma sınavı ile ilgili hususlar, ÖSYM ve Kurum tarafından imzalanacak bir protokolle belirlenebilir.

Merkezi sınavın yapılması

MADDE 10 – (1) ÖSYM'ce özürlü ve eski hükümlüler için sınav soruları hazırlanır.

(2) Sınavlar, yarışma esasına dayanır. Sınav sonuçları adaylara ve Kuruma yazılı veya elektronik ortamda bildirilir. Sınava girmiş olmak, özürlü ve eski hükümlü işçi kadrosuna alınmada tek başına bir hak teşkil etmez.

(3) Merkezi sınavla ilgili itirazlar, sınav sonuçlarının adaylara bildirildiği tarihten itibaren 7 gün içinde ÖSYM'ye yapılabilir. ÖSYM bu itirazları 10 gün içinde sonuçlandırarak ilgisine ve itirazın haklı çıkması halinde ayrıca adaya ve Kuruma yazılı olarak bilgi verir.

Merkezi sınava alınmada istisnalar

MADDE 11 – (1) Merkezi Sınava alınmada istisnalar şunlardır.

a) Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Bakanlar Kurulu Kararları ile kamu kurum ve kuruluşlarında işe alınmada veya işe gönderilmede öncelik hakkı bulunanlar,

b) Zihinsel veya ruhsal özürlü olanlar,

c) Kamu kurum ve kuruluşlarında özürlü, eski hükümlü statüsünde daimi işçi olarak çalışmış olup da çalıştığı kurum ve kuruluşun disiplin mevzuatı uyarınca görev veya meslekten ihraç ya da 4857 sayılı İş Kanununun 25/II nci maddesine göre hizmet akdinin feshi dışında bir nedenle ayrılmış olanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına Kurum kanalıyla özürlü, eski hükümlü statüsü dışında bir statüde işe yerleştirilenlerden sonradan özürlü, eski hükümlü kapsamında yer alan ve iş akdi feshedilmeyenler hakkında merkezi sınav uygulanmaz.

Kamu kurum ve kuruluşlarına gönderme, sözlü sınav/mülakat yapılması

MADDE 12 – (1) Merkezi sınav kapsamında olan işgücü taleplerine başvurabilmek için sınava girmiş olmak yeterlidir. Kurum, işgücü talebinin intikali üzerine başvuran adaylar içerisinde talep şartlarını taşıyan en yüksek puanlı adaydan başlamak üzere talep sayısının iki katına kadar adayın isim ve adreslerini içeren listeyi, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna gönderir. Geçici işçi statüsünde alınacak olan özürlü ve eski hükümlüler için bu Yönetmelik kapsamında hazırlanacak listeler Kurumca il/ilçe düzeyinde de belirlenebilir.

(2) Merkezi sınavdan muaf olanlar, durumları talep şartlarına uygun olmak kaydıyla, açık iş sayısının iki katını geçmemek üzere kayıt tarihi ve sıra numarasına göre ayrı listeler halinde kamu kurum ve kuruluşlarına mülakata gönderilirler.

(3) Taleplere ilişkin başvuru ve kamu kurum ve kuruluşlarına listelerin gönderme süreleri Kurumca belirlenir.

(4) Kamu kurum ve kuruluşları, Kurum tarafından gönderilen listelerin kendilerine ulaşmasını müteakip 30 gün içinde sözlü sınav/mülakat yapmak zorundadır. Sözlü sınavlarda görevin özelliğine göre adayların mesleki bilgileri ile davranışları değerlendirilir ve ihtiyaç duyulması halinde bilgi ve becerileri ölçülür. Sözlü sınavda değerlendirme 100 puan üzerinden en yüksek puanı alandan başlamak üzere başarı sıralamasına göre yapılır.

(5) Sözlü sınav/mülakat komisyonu, talep sahibi kamu kurum veya kuruluşunun atamaya yetkili amirinin belirleyeceği bir başkan ve dört üyeden oluşur. Özürllüler için oluşturulacak Komisyonunda üyelerden birisi Türkiye Sakatlar Konfederasyonunca, eski hükümlüler için oluşturulacak Komisyonunda üyelerden birisi Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden sorumlu daire başkanlığınca belirlenir. Sınav komisyonu üyelerine toplantı gün, saat ve yeri, toplantı gününden en az 5 gün önce yazılı olarak bildirilir.

(6) Sözlü sınav/mülakat sonuçları, sınavın yapıldığı ildeki ilgili kamu kurumu tarafından herkesin görebileceği bir yere asılmak suretiyle ilan edilir, varsa web sitelerinde yayımlanır ve ayrıca sınava giren adaylara yazılı olarak bildirilir.

(7) İlgili kamu kurum ve kuruluşları, sözlü sınav/mülakatta başarılı olup, işe alınanlar ile başarısız olanların listesini atamayı izleyen 15 gün içerisinde Kuruma iletir.

Sözlü sınav/mülakat sonuçlarına itiraz

MADDE 13 – (1) Sözlü sınav/mülakat sonuçlarının ilanından itibaren 7 gün içinde itiraz edilebilir. Sözlü sınav/mülakat sonuçlarına yapılan itirazlar, itirazın komisyona ulaştığı tarihten itibaren 10 gün içinde sınav komisyonunca değerlendirilerek sonuçlandırılır ve itiraz sahibine yazılı olarak bildirilir.

Çalışırken özürlü, eski hükümlü kapsamına girenler

MADDE 14 – (1) Çalışırken özürlü, eski hükümlü olan ve iş akdi feshedilmeyenler için tescil talebinde bulunulması halinde gerekli belgelerine istinaden Kurumca özürlü, eski hükümlü olarak tescilleri yapılır.

Kur'a usulü

MADDE 15 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarınca, ilköğretim ve altı eğitim düzeyinde istihdam edilecek işçiler için talep koşullarına durumu uygun başvuranlardan Kurumun gönderdiği listeler esas alınmak suretiyle talep sayısının iki katını geçmeyecek şekilde noter huzurunda kur'a çekimi yapılır. Bu taleplere eğitim durumlarına bakılmaksızın ruhsal ve zihinsel özürsüzler de istemeleri halinde gönderilir. Kur'a sonrası kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak sözlü sınav/mülakatla ataması yapılacaklar belirlenir. Kamu kurum ve kuruluşlarının talebi halinde merkezi sınav kapsamında olup da merkezi sınava giren veya girmeyenler de eğitim düzeyi dışındaki talep koşullarını taşımaları halinde kur'aya tabi işgücü talebine müracaat edebilirler.

(2) Bakanlar Kurulu Kararıyla öncelikli gönderme ve/veya işe alınma hakkına sahip bulunanlar durumu talep şartlarına uygun olanlar da aynı süre içerisinde açık iş sayısının iki katını geçmeyecek sayıda ve sıradan olmak üzere isim ve adresleri ile durumlarına ilişkin açıklayıcı bilgilerle birlikte liste halinde kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir. Kur'aya katılacakların listesi ile birlikte yetkili il/şube müdürlüğü tarafından talep sahibi kamu kurum ve kuruluşuna sözlü sınav/mülakat yapılmak üzere gönderilir.

(3) Bu kapsamda bulunan ve talep koşullarına durumu uygun başvuranlardan Kurumca gönderilenler, önceden ilan edilen gün, saat ve adreste noter huzurunda kur'a çekimine tabi tutulurlar. Adaylar istemeleri halinde kur'a çekimini izleyebilirler. Gerçekleştirilen kur'a çekimi sonucunda her açık iş için iki kişi belirlenir. Kur'a sonrası açık iş sayısının iki katı oranında belirlenenler ile öncelikli olarak gönderilenler arasından, kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak sözlü sınav/mülakat sonrası asil ve yedek olarak ataması yapılacaklar belirlenir. Bu şekilde belirlenenler Yönetmeliğin 12 nci maddenin 5 inci fıkrasında belirtilen komisyon tarafından yapılacak sözlü sınav/mülakata alınırlar. Sözlü sınav/mülakat sonunda işin gereklerini yerine getirebilecek niteliklere sahip oldukları belirlenenler işe alınırlar. Sözlü sınav/mülakatta ayrıca, işe alınacak işçi sayısının yarısını geçmeyecek sayıda yedek liste oluşturulur. Kur'a ile ilgili olarak noterin düzenlediği belgenin bir nüshası işe alınacak işçinin özlük dosyasında muhafaza edilir.

Sözlü sınav/mülakata ilişkin istisnalar

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmeliğin 12 ve 15 inci maddelerine göre Kurum tarafından gönderilecek iş arayan sayısı, talepte belirtilen açık iş sayısından az veya bu sayı kadar ise gönderilenler herhangi bir kur'a, sözlü sınav/mülakata tabi tutulmaksızın işe alınırlar.

İkinci gönderme yapılamayacağı

MADDE 17 – (1) 12 nci ve 15 inci maddeye göre yeterli sayıda gönderme yapılmış olan özürlü ve eski hükümlü talepleri için ikinci kez gönderme yapılması istenemez ve aynı talep koşullarıyla yeniden işgücü talebinde bulunulamaz. Bu durumdaki işveren veya işveren vekiline bu Yönetmeliğin 20 nci maddesinde belirtildiği şekilde cezai işlem uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sınavla İlgili Diğer Hususlar

Sınav geçerlilik süresi

MADDE 18 – (1) Merkezi sınav sonuçları bir sonraki sınava kadar geçerliliğini korur.

Refakatçi bulundurulması

MADDE 19 – (1) Düzenlenecek olan merkezi sınavda ÖSYM’ce, uygulamalı ya da uygulamasız olarak yapılacak sözlü sınav/mülakatta, sınav komisyonunca özür gruplarının özellikleri dikkate alınır ve bu durumları göz önünde bulundurularak bu kişilere refakatçi görevlendirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM **İdari Para Cezaları ve Son Hükümler**

İdari para cezaları

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesine uygun bildirimde bulunmayan veya bildirimde bulunmakla birlikte 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi gereği kontenjan açığını kapatmayan kamu kurum ve kuruluşları için açık kontenjanın olduğu tarihten bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getireceği tarihe kadar, her özürlü ve eski hükümlü açık kontenjanı için her ay itibarıyla, 4857 sayılı Kanununun 108 inci maddesi ile verilen yetkiye dayanılarak Kurum il müdürünce, aynı Kanunun 101 inci maddesinde belirtilen miktarda idari para cezası uygulanır.

(2) Yönetmelik hükümleri çerçevesinde özürlü ve eski hükümlü istihdamı yoluna gitmeyen kamu kurum ve kuruluşları hakkında, Kurum il müdürünce 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine istinaden aynı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen idari para cezası uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 21 – (1) 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Olarak İstihdam Edilecek Özürlüler Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Olarak İstihdam Edilecek Eski Hükümlüler Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.